

Námskrá: Íslenska 9. bekkur

Hér koma fram áherslur í íslensku með hliðsjón af grunnþáttum menntunar og lykilhæfni.

Sú bekkjarskrá sem hér lítur dagsins ljós er grundvölluð á aðalnámskrá grunnskóla almennum hluta 2011 og greinasviðum hennar 2013. Aðalnámskráin byggir á lögum um grunnskóla (nr. 91/2008).

Hlutverk íslenskukennslunnar er víðtækt og margbrotið. Læsi hefur margþætta merkingu og miðar íslenskukennsla að því að gera nemendur læsa á umhverfi sitt í heild hvort sem um ræðir fjölbreytta texta, myndræna uppsetningu, tákn eða stafrænt læsi. Nemendur bæta smátt og smátt við þessa færni sína auk þess sem þeir læra að nota tungumálið á margvíslegan hátt og öðlast færni í að tjá sig í ræðu og riti með tilliti til gagnrýnnar hugsunar. Íslenska er ein af grunnstoðum þess að nemendur nái góðum tókum á öðrum námsgreinum og hefur því sérstakt gildi innan skólans. Samþætting og námið í heild sinni leiðir til þess að gera nemendur að betri málnotendum og gerir þeim kleift að tjá sig um hin ýmsu mál á mismunandi hátt og vera virkir þátttakendur í lýðræðislegu samfélagi. Að nemendur öðlist færni í að afla sér þekkingar er að sama skapi eitt af meginmarkmiðum íslenskunnar samhliða því að hafa kost á að nýta sér lestur til ánægju.

Grunnþættir menntunar eru sex: Læsi, lýðræði og mannréttindi, jafnrétti, sjálfbærni, heilbrigði og velferð og sköpun. Hæfniviðmið íslensku skiptast í fjóra meginflokka og eru þau samofin grunnþáttum menntunar. Þeir flokkar kallast: Talað mál, hlustun og áhorf, lestur og bókmenntir, ritun og málfræði. Í hverjum árgangi tekur námið mið af hæfni sem ætlast er til að sé náð í lok 10. bekkjar.

Námskrá 9. bekkjar í íslensku

Námsþáttur: Talað mál, hlustun og áhorf

Hæfniviðmið. Hér eru tilgreind þau hæfniviðmið aðalnámskrár sem stefnt er að í viðkomandi námsþætti:

Að nemendur geti nýtt þær aðferðir sem þeir hafa lært til að taka virkan þátt í samvinnu, samræðum og rökræðum.

Að nemendur geti flutt mál sitt skýrt og áheyrilega og hafi tileinkað sér viðeigandi talhraða og fas.

Að nemendur geti átt góð samskipti þar sem gætt er að máli, hlustun, tillitssemi, virðingu og kurteisi.

Að nemendur geti hlustað, tekið eftir og nýtt sér upplýsingar í töluðu máli til fróðleiks og skemmtunar, einnig notið myndefnis, upplestrar, leikins efnis og tónlistar og gert grein fyrir skoðun sinni á viðkomandi efni.

Að nemendur geti gert sér grein fyrir eðli góðrar framsagnar og framburðar og nýtt leiðbeiningar um framsögn, svo sem um áherslu, tónfall, hrynjandi og fas og lagað það að viðtakanda og samskiptamiðli á fjölbreyttan hátt, m.a. með leikrænni tjáningu.

Námskrá 9. bekkjar í íslensku

Námsþáttur: Lestur og bókmenntir

Hæfniviðmið. Hér eru tilgreind þau hæfniviðmið aðalnámskrár sem stefnt er að í viðkomandi námsþætti:

Að nemendur geti lesið, túlkað og metið og fjallað um fjölbreyttar íslenskar og erlendar bókmenntir og gert sér grein fyrir gildi bókmennta.

Að nemendur geti beitt nokkrum grunnhugtökum í bókmenntafræði, svo sem minni, fléttu, sjónarhorni og sögusviði og þekki myndmál, algengustu tákn og stílbrögð.

Að nemendur geti notað algeng hugtök í bragfræði í umfjöllun um bundið mál og óbundið, lesið og túlkað ljóð af ýmsum toga og frá ýmsum tímum.

Að nemendur geti leitað og aflað sér heimilda úr ýmsum gagnabrunnum og lagt mat á gildi og trúverðugleika ritaðs máls, s.s. fjölmiðla og margmiðlunarefnis og tekið gagnrýna afstöðu til þess.

Að nemendur geti greint og skilið aðalatriði og aukaatriði í margs konar texta og glöggvað sig á tengslum efnisatriða.

Að nemendur geti valið sér lesefni til gagns og ánægju og komið fram sem sjálfstæður lesandi sem gerir sér grein fyrir gildi þess að lesa.

Að nemendur geti valið og beitt mismunandi aðferðum við lestur.

Að nemendur geti skilið mikilvægi þess að geta lesið og eftt eigið læsi.

Að nemendur geti lesið almenna texta af öryggi og með góðum skilningi, lagt mat á þá og túlkað.

Námskrá 9. bekkjar í íslensku

Námsþáttur: Ritun

Hæfniviðmið. Hér eru tilgreind þau hæfniviðmið aðalnámskrár sem stefnt er að í viðkomandi námsþætti:

Að nemendur geti skrifað skýrt og greinilega og beitt ritvinnslu af öryggi, notað orðabækur og önnur hjálpargögn, gengið frá texta, vísað til heimilda og skráð þær.

Að nemendur geti notað helstu aðgerðir við ritvinnslu, valið viðeigandi heimildir, vísað til þeirra og sett í heimildaskrá svo sem reglur kveða á um.

Að nemendur geti beitt reglum um rétttritun, hafi náð góðu valdi á stafsetningu og geri sér grein fyrir að stafsetning er virðing við mál, texta og lesanda.

Að nemendur geti tjáð hugmyndir sínar og skoðanir og fært rök fyrir þeim í rituðu máli, samið texta frá eigin brjósti og verið óhræddir við að beita ríkulegu tungutaki í skapandi ritun.

Að nemendur geti beitt skipulegum vinnubrögðum við ritun, skipað efnisatriðum í röklegt samhengi og mótað málsgreinar og efnisgreinar.

Að nemendur geti valið og skrifað mismunandi textagerðir sem hæfa viðkomandi verki og beitt mismunandi orðaforða og málsniði við hæfi.

Námskrá 9. bekkjar í íslensku

Námsþáttur: Málfræði

Hæfniviðmið. Hér eru tilgreind þau hæfniviðmið aðalnámskrár sem stefnt er að í viðkomandi námsþætti:

Að nemendur geti beitt helstu málfræðihugtökum í umræðu um notkun málsins og þróun þess.

Að nemendur geti notað fleyg orð, algeng orðtök, málshætti og föst orðasambönd til að auðga mál sitt og geri sér grein fyrir þýðingu lestrar, ekki síst bókmennta, í þessu skyni.

Að nemendur geri sér grein fyrir mismunandi málnotkun og málsniði eftir efni og tilefni. Átti sig á staðbundnum, starfstengdum og aldurstengdum tilbrigðum í orðaforða og málnotkun og þekki til helstu framburðarmállýskna.

Að nemendur geri sér grein fyrir mikilvægi góðrar færni í máli, ábyrgð sinni við að bæta mál sitt og geti nýtt þekkingu sína á íslenskri málfræði við nám í erlendum tungumálum.

Að nemendur geti áttað sig á beygingarlegum og merkingarlegum einkennum orðflokka og gert sér grein fyrir hlutverki þeirra í eigin texta og annarra.

Að nemendur geti áttað sig á og beitt sköpunarmætti tungumálsins og nýtt það m.a. við ritun, tal, við nýyrðasmíð, í orðaleikjum og skáldskap.

Að nemendur geti áttað sig á skyldleika íslensku við önnur mál og að tungumál, þar á meðal íslenska, breytast sífellt.

Að nemendur geti flett upp í handbókum, orðasöfnun og rafrænum orðabönkum og nýtt sér málfræðilegar upplýsingar sem þar er að finna.

Að nemendur geti valið orð í tali og ritun í samræmi við málsnið, og gert sér grein fyrir mikilvægi þess að rækta orðaforðann og nýtt reglur við orðmyndun og einingar orða við ritun.

Leiðir að hæfniviðmiðunum	Viðfangsefni/Efnisval	Námsmat
<p><i>Íslenskukennslu er skipt í lotur þar sem áhersla er lögð á einhvern ákveðinn þátt íslenskunnar í afmarkaðan tíma. Vinnuaðferðir eru lagaðar að einstaklingsþörfum nemenda og að þjálfarar þá í vinnu með öðrum nemendum. Sérhverri lotu lýkur ýmist með könnun, ritun, verkefnaskilum eða flutningi þess efnis sem til umfjöllunar var. Áhersla er lögð á að rifja upp og auka færni nemenda í því sem búið er að leggja grunninn að frá upphafi skólagöngu. Allir lesa eina Íslendingasögu, minnst eina nútímasögu auk annarra sagna eftir getu hvers og eins, þjóðsögur, brot úr bókmenntaverkum auk texta að eigin vali. Stafsetning er kennd út frá ritun, helstu stafsetningarreglum, orðmyndun og skyldleika orða.</i></p> <p><i>Málfræði og málnotkun er kennd með verkefnum tengdum ýmiss konar bókmenntatextum, auk hefðbundinna verkefnabóka. Á þessu stigi er aukin áhersla á formlega málfræðikennslu og hugtakanotkun í málfræði.</i></p> <p><i>Talað mál, framsögn, hlustun og áhorf er þjálfað með upplestri, hlustun, gagnrýni og skoðanaskiptum. Ritun er þjálfuð með sjálfstæðum verkefnum nemenda auk ritunar í tengslum við námsefni.</i></p>	<p>Arnaldur Indriðason. 2000. <i>Mýrin</i>. Forlagið, Reykjavík.</p> <p>Ása Marín Hafsteinsdóttir. 2015. <i>Málið í mark – óbeygjanleg orð</i>. Námsgagnastofnun, Reykjavík.</p> <p>Guðrún Eva Mínervudóttir. 1998. <i>Mikið vildi ég vita hvernig mamma þín lítur út. Á meðan hann horfir á þig ertu María mey</i>. Reykjavík: Bjartur.</p> <p><i>Laxdæla saga</i>. 2018. Ragnar Ingi Aðalsteinsson (stytti og endursagði). Menntamálastofnun, Kópavogi.</p> <p><i>Smásagnasmáræði</i>. 2010. Sigríður Wöhler ritstj. Námsgagnastofnun, Reykjavík.</p> <p>Svanhildur Kr. Sverrisdóttir. 2008. <i>Skrifinnur</i>. Námsgagnastofnun, Reykjavík.</p> <p>Svanhildur Kr. Sverrisdóttir. 2009. <i>Málfinnur</i>. Námsgagnastofnun, Reykjavík.</p> <p>Svanhildur Kr. Sverrisdóttir. 2011. <i>Hugfinnur</i>. Námsgagnastofnun, Reykjavík.</p>	<p>Nám nemenda er metið samkvæmt þeim hæfniviðmiðum sem unnið er með í hvert sinn.</p> <p>Íslenskunám og kennsla miðast við fjóra flokka: 1. Talað mál, hlustun og áhorf, 2. Lestur og bókmenntir, 3. Málfræði og 4. Ritun. Allt námsmat í íslensku miðast við þessa fjóra þætti og hæfniviðmið innan þeirra.</p> <p>Námsmat er fjölbreytt og nemendur þreyta próf og verkefni tengd hæfniviðmiðum sem falla að beinni þekkingu og hæfni til að nýta þá þekkingu sem þeir búa yfir. Verkefni eru ýmist einstaklings-, para- eða hópverkefni. Að standa skil á verkefnum er einnig tekið inn í námsmat.</p> <p>Námsmati er ætlað að vera leiðbeinandi fyrir nemendur til að ná settu marki. Mikilvægt er að nemendur og foreldrar fylgist með framvindu námsins með því að skoða hæfnikort nemanda á Mentor.</p>

<p><i>Yfirmarkmið allrar íslenskukennslu er að gera nemendur að betri málnotendum. Áhersla er ávallt lögð á sjálfstæð vinnubrögð, að nemendur verði sjálfbjarga við notkun orðabóka og annarra handbóka, notkun tölvuforrita, Netsins og bókasafns. Heimanám og heimalestur er þáttur í náminu og hluti af því að árangur náist.</i></p>	<p>Pórir Bergsson. 1965. Slysa á Giljareitum. Í Guðmundur Gíslason Hagalín (ritstjóri), <i>Ritsafn: Fyrsta bindi</i>. Reykjavík: Ísafoldarprentsmiðja.</p> <p>Málbjörg námsvefur.</p> <p>Lestarefni að vali nemenda. Ýmiss konar handbækur, fjölrít, efni af vef, kvikmyndir, ljóð, þjóðsögur og annað ítarefni.</p>	
--	--	--